

55+ en verslaafd; hoe verder?

Programma

Dagvoorzitter: Rob Kok, psychiater

09.00 – 09.30 **Ontvangst en registratie**

09.30 – 09.45 **Opening, Rob Kok, psychiater**

09.45 – 10.30 **Beth Bareham, Researcher, Keynote Speaker**

An exploration of health and psychosocial factors shaping older people's alcohol use

Numerous factors may influence how older people use alcohol; including risks of harm associated with drinking, which increase with age, and positive roles of alcohol in older people's social lives. My body of work explores older people's views of health and psychosocial factors shaping drinking practices in later life, through systematic review of qualitative literature, and interviews and focus groups with older adults in the North of England.

10.30 – 11.00

Jeroen Wisselink, Projectcoördinator LADIS/Wil Kuijpers, Projectmanager LADIS

55-plussers in de Nederlandse verslavingszorg: 30 jarige trends uit het LADIS

Het Landelijke Alcohol en Drugs Informatiesysteem (LADIS) monitort al meer dan 30 jaar de hulpvraag in de verslavingszorg. Uit het LADIS worden de trends van de aard en omvang van de hulpvraag voor alcohol en andere problematieken in de verslavingszorg in Nederland gepresenteerd. Hierbij wordt de groep 55-plussers nader belicht. Wat valt op in deze groep? Zijn er trends waarmee in de toekomst rekening gehouden moet worden?

11.00 – 11.30

Koffiepauze

11.30 – 12.00

Nelly van de Gaarden, Huisarts en Verslavingsarts

Wat moet, doet en wil de huisarts?

Wat kan van de huisarts verwacht worden als het gaat om verslaving bij 55+'ers en wat verwacht de huisarts van de GGZ en de patiënt? Over knelpunten en kansen, verwachtingen en (mogelijke) vooroordelen.

12.00 – 12.45

Geert Dom, Psychiater

Problematisch alcoholgebruik en drinkmotieven bij ouderen

Mede ten gevolge van demografische maar ook culturele veranderingen neemt alcoholgebruik en alcoholproblemen bij ouderen toe. Een recente studie in de VS toont een verdubbeling van het percentage ouderen met alcoholafhankelijkheid over een verloop van 10 jaar. Deze trend kan men ook vertalen naar onze West-Europese samenleving toe. In de huidige presentatie wordt een overzicht geboden van de huidige stand van zaken betreffende prevalentie, screening, diagnostiek en behandeling van ouderen met alcoholproblemen. Daarnaast worden resultaten besproken uit een recente, lopende studie over motieven tot alcoholgebruik binnen een grote bevolkingssample in België.

12.45 – 13.30

Lunch

13.30 – 14.45

Workshopronde 1

14.45 – 15.15

Pauze

15.15 – 16.30

Workshopronde 2

16.30 – 17.00

Afsluiting, evaluatie en drankje

55+ en verslaafd; hoe verder?

Workshopronde 1

Workshop 1

“De effectiviteit van preventieve interventies bij ouderen met alcoholproblematiek”

Rob Bovens, Jurist en Criminoloog

Voor ZonMw rondt Tranzo in november een studie af naar werkzame elementen van interventies voor ouderen met alcoholproblematiek, waarvoor o.a. een literatuurstudie wordt ondernomen. Op basis hiervan zullen preventieve interventies doorontwikkeld worden.

Workshop 2

Oudere rokers: een complexe groep

Esther Croes, Arts en Epidemioloog

Vrijwel alle rokende senioren hebben een verslaving die al tientallen jaren bestaat. Ondanks kennis, blootstelling aan een ontmoedigingsbeleid van de overheid en vaak al lichamelijke klachten lukt het hen echter niet om te stoppen met roken. Toch levert stoppen tot op hoge leeftijd gezondheidswinst op. In deze workshop bespreken we nut en noodzaak van stoppen met roken, de ondersteuningsmogelijkheden, interactie met medicatie en de vraag of er in deze groep plek is voor harmreductie.

Workshop 3

Farmacologie bij de oudere verslaafde

Roelof Risselada, Psychiater

Voor de behandeling van stoornissen in middelengebruik is een (beperkt) aantal geneesmiddelen geregistreerd. Daarnaast worden in praktijk soms geneesmiddelen off label voorgeschreven. In deze workshop zullen we de geregistreerde en enkele off label middelen de revue laten passeren vanuit optiek van de ouderen (verslavings)geneeskunde. We richten ons op werking (farmacodynamiek en -kinetiek), bijwerkingen en risico's voor de oudere patiënt. Op basis daarvan komen we tot een (beperkt) formularium voor de oudere verslaafde patiënt.

Workshop 4

De zorgprofessional met ervaringsdeskundigheid

Alie Weerman, Lector

In deze workshop gaan we na op welke manieren hulpverleners ervaringskennis kunnen benutten bij de behandeling van alcoholproblemen bij ouderen.

Workshop 5

Neuropsychologische diagnostiek bij alcoholgerelateerde cognitieve stoornissen

Gweny Janssen, Klinisch Neuropsycholoog

Chronisch alcoholgebruik in combinatie met een beperkte voedselintake kan resulteren in neurocognitieve stoornissen. Ernstige varianten, zoals het syndroom van Korsakov, worden snel opgemerkt. Subtielere veranderingen in het cognitieve functioneren zijn minder goed herkenbaar, maar hebben een negatieve invloed op de behandeling. In deze workshop wordt aan de hand van een aantal gevalsbeschrijvingen aandacht besteed aan de signalering en neuropsychologische diagnostiek van alcoholgerelateerde cognitieve stoornissen.

55+ en verslaafd; hoe verder?

Workshopronde 2

Workshop 6

10 jaar Woodstock; wat heeft het opgeleverd?

Koos Maquelin, Leidinggevende en Yvonne Zeller, Begeleider 4

Woodstock biedt een woonplek aan mensen in Den Haag die ouder dan 45 jaar en al jarenlang verslaafd zijn en in sommige gevallen ook psychiatrische problemen hebben. Het unieke aan Woodstock is dat er een gedoogbeleid is; de bewoners mogen middelen blijven gebruiken in hun eigen kamer. We bespreken in de workshop onze ervaringen met Woodstock, dat nu ruim 10 jaar bestaat. In het begin deed de naam Woodstock zijn naam eer aan, vrijheid/blijheid, er was heel (te)veel toegestaan. Nu zijn de regels wat aangescherpt en is Woodstock een beschermde woonvorm waar nog heel veel mag maar niet alles, dit geeft zowel voor de bewoners als het begeleidingsteam een hoop duidelijkheid en rust.

Workshop 7

Community Reinforcement and Family Training (CRAFT): een overzicht van toepassingen voor naastbetrokkenen

Hendrik Roozen, Psycholoog

CRAFT staat voor Community Reinforcement and Family Training en is een uitgewerkt en evidence-based protocol voor het werken met familieleden van verslaafden. Het omvat een stimulerende aanpak die door de omgeving kan worden toegepast om gebruikers ertoe te bewegen om in zorg te gaan. In deze wetenschappelijk onderbouwde lezing wordt deze methodiek uiteengezet en wordt de werkzaamheid in kaart gebracht. Er wordt daarnaast praktijkgerichte informatie geboden die als inspiratiebron en handvat kan dienen voor het werken met naasten van mensen met een verslaving binnen de reguliere praktijk.

Workshop 8

Wellness Recovery Action Plan (WRAP) bij ouderen cliënten, wat is er anders?

Dick van Etten, Verpleegkundig Specialist en Sija Tuk, Ervaringsdeskundige

Tijdens deze workshop geeft een WRAP facilitator u een introductie in de WRAP en bespreken we items die bij ouderen anders zijn dan bij jongere volwassenen. Hoe is de opbouw van de WRAP, wat zijn de kernbegrippen en hoe kom je met je gereedschapskoffer tot een goed gevoel.

Workshop 9

Opioïdengebruik door ouderen in Nederland

Eveline van Dorp, Anesthesioloog

Opioïdengebruik is de afgelopen jaren duidelijk toegenomen, ook in Nederland. Volgens de Nederlandse gezondheidsmonitor kreeg 42.3% van alle ouderen in 2012 een opioïde voorgeschreven, in 2018 was dit gestegen naar 51.5%. Dit is duidelijk hoger dan bij jongvolwassenen. In deze workshop bespreken we wat de risicofactoren zijn voor opioïdegebruik. Tevens bespreken we de gevolgen, zoals een toenemend aantal ziekenhuisopnames en overlijdens door overdoseringen. Aan de hand van een probleemgeoriënteerde casus gaan we verder in op de behandelmogelijkheden.

Workshop 10

Functioneel Herstel

Jaap van der Stel, Lector

Herstel is volgens Jaap van der Stel in de eerste plaats een leerproces en de implicatie daarvan is dat herstelondersteuning ook als zodanig moet worden georganiseerd. Het probleem is dat kennis over herstel t.o.v. wat we weten over (werkzame) behandeling nog steeds heel beperkt is. We weten meer over wat wij doen dan hoe cliënten/patiënten herstellen. In deze workshop wordt specifiek ingaan op het belang van functioneel herstel, of preciezer gezegd: het herstel van de mentale functies als voorwaarde om zichzelf beter te kunnen reguleren, met anderen samen te werken en doelen te bereiken.